

ข้อมูลพื้นฐานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ประวัติการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้าน

บ้านปางยางมีชื่อเดิมของหมู่บ้านคือ บ้านบ่อพริก ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสันเขาติดกับลำห้วยต้นกู่ทางทิศตะวันตกซึ่งอยู่อาศัยที่บ้านบ่อพริกประมาณ ๑๕ ปี และจำนวนหลังคาเรือนในตอนนั้นมี ๗ หลังคาเรือน จากนั้นจึงย้ายจากบ้านบ่อพริกมาอยู่อีกที่หนึ่งซึ่งห่างจากที่เดิมทางทิศตะวันตกประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร เพราะใกล้แหล่งน้ำ การคมนาคมสะดวกสามารถทำมาหากินได้ง่าย ซึ่งชาวบ้านได้ตั้งชื่อว่า หมู่บ้านปางยาง เพราะในอดีตชาวบ้านมักเดินทางสัญจรและเข้ามาพักแรมบริเวณนี้ตลอดซึ่งสมัยก่อนเรียกว่า “ปาง” และพื้นที่เหล่านี้มีต้นยางขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่าบ้านปางยาง ประชาชนส่วนใหญ่เดิมเป็นชาวเขาเผ่าลัวะ ใช้ภาษาลัวะในการสื่อสาร ไม่มีภาษาเขียน แต่ในปัจจุบันชาวบ้านไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นเผ่าลัวะโดยเรียกตัวเองว่าเผ่าถิ่น คงเหลือแต่ผู้สูงอายุบางคนเท่านั้นที่ยอมรับประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ และนับถือภูตผี เจ้าป่า เจ้าเขา นางไม้ และประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อเช่น พิธีสวัญข้าว พิธีทำบุญข้าวใหม่หรือเรียกว่า พิธีแฮ็บ ปัจจุบันใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร โดยมีลักษณะของภาษาและวัฒนธรรมคล้ายคนเมืองเป็นส่วนใหญ่

หมู่บ้านขุนภู หมู่ที่ ๒ ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของบ้านปางยาง ห่างออกไป ๔ กิโลเมตร มี ๓๓ ครัวเรือน ๔๓ ครอบครัว จำนวนประชากร ๑๙๖ คน เป็นชนเผ่าลัวะ มีภาษาพูดประจำเผ่า ไม่มีภาษาเขียน ประกอบอาชีพโดยการปลูกพืช ได้แก่ ปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด ไม้ผล ได้แก่ ลิ้นจี่ ลำไย ส้มโอ และขนุน การเลี้ยงสัตว์ได้แก่ ไก่ สุกร และโค มีประมาณ ๒๐๐ ตัว โดยมีรายได้จากการขายโคปีละ ๑ ตัว ตัวละ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท

บ้านผาเวียง เป็นหมู่บ้านเก่าแก่มากหลายร้อยปี ตั้งโดยการนำของพ่อปู่ก้อน อินปาซึ่งได้แยกมาจากบ้านเตย และป่าไร่ ขณะนั้นมีชื่อว่า “บ้านเผ่าก้อน” ตำบล ปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีบ้านอยู่จำนวน ๙ หลังคาเรือน และต่อมาได้แบ่งเขตตำบลใหม่จากตำบล ปัว เปลี่ยนเป็นตำบลศิลาแลงและหมู่บ้าน “เผ่าก้อน” ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “บ้านผา

เวียง เป็นหมู่บ้านเก่าแก่มากหลายร้อยปี ตั้งโดยการนำของพ่อปู่ก้อน อินปาซึ่งได้แยกมาจากบ้านเตย และป่าไร่ ขณะนั้นมีชื่อว่า “บ้านเผ่าก้อน” ตำบล ปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีบ้านอยู่จำนวน ๙ หลังคาเรือน และต่อมาได้แบ่งเขตตำบลใหม่จากตำบล ปัว เปลี่ยนเป็นตำบลศิลาแลงและหมู่บ้าน “เผ่าก้อน” ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “บ้านผา

เวียง” มีนายหล้า อินปา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านผาเวียง และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้มีการแบ่งเขตตำบลใหม่อีกครั้ง จากตำบลศิลาแลงเปลี่ยนเป็นเป็นตำบลภูคา จนถึงปัจจุบันนี้ การแบ่งเขตการปกครอง มีการบริหารแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลภูคาเป็นศูนย์กลางในการบริหารงานและการจัดการงบประมาณแผ่นดิน มีการสมัครและเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเข้ามาบริหารงาน เป็นการบริหารงานแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

บ้านป่าไร่ เป็นหมู่บ้านเก่าแก่หลายร้อยปี เริ่มต้นมีการก่อตั้งหมู่บ้านครั้งแรก โดยการนำของนายจันทร์ จอมจันทร์ อดีตผู้ใหญ่บ้าน และนายขุน จอมจันทร์ เหตุที่มีการตั้งชื่อหมู่บ้านป่าไร่ เพราะมีต้นไร่จำนวนมาก การแบ่งเขตการปกครอง มีการบริหารแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลภูคาเป็นศูนย์กลางในการบริหารงานและการจัดการงบประมาณแผ่นดิน มีการสมัครและเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเข้ามาบริหารงาน เป็นการบริหารงานแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ความเป็นมาของโครงการ

ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน (นายปริญญา ปานทอง) ได้มีหนังสือถึงประธานมูลนิธิโครงการหลวง เรื่อง ขอรับการสนับสนุนให้หมู่บ้านปางยางอยู่ในความสนับสนุนของมูลนิธิโครงการหลวง โดยขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการและการตลาด(หนังสือที่ นน.๐๐๐๕/๒๐๑๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙) ประธานมูลนิธิโครงการหลวงมอบให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ดำเนิน “โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง” พื้นที่ดำเนินงาน ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านปางยาง หมู่ที่ ๑ บ้านขุนกุน หมู่ที่ ๒ และบ้านน้ำขว้าง หมู่ที่ ๓ ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยนำเอาองค์ความรู้ของโครงการหลวงที่ประสบผลสำเร็จแล้วมาปรับใช้ในการพัฒนาพื้นที่ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา ภายใต้ชื่อ โครงการขยายผลโครงการหลวงปางยาง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ได้มีการเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง

พื้นที่ดำเนินงาน สถานที่ตั้งสภาพพื้นที่

ขนาดและที่ตั้ง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง มีพื้นที่รับผิดชอบ ๑๐ หมู่บ้าน ในเขตตำบลภูคา คือ ปางยาง ขุนกุน น้ำขว้าง ห่าง ป่าแดด น้ำย้อย น้ำตัน ผาเวียง ผาเวียงเก่า และป่าไร่ โดยสำนักงานตั้งอยู่ที่บ้านปางยาง หมู่ที่ ๑ ตำบลภูคา อำเภอปัว มีความสูงของพื้นที่ระหว่าง ๘๕๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พิกัดที่

X ๙๐๙๙๔๒.๐๐ Y ๒๑๑๖๘๕๓.๐๐
ประชากรเผ่า ลีละ ประชากรจำนวน ๑,๐๕๙
ครัวเรือน จำนวน ๓,๘๕๘ คน การเดินทาง
จากจังหวัดเชียงใหม่ โดยจากทางหลวง
แผ่นดินหมายเลข ๑๑ ระยะทาง ๑๖๙
กิโลเมตร ถึงทางแยกทางหลวงหมายเลข
๑๐๑ เพื่อเดินทางสู่จังหวัดน่านระยะทาง
๑๕๐ กิโลเมตร ถึงจังหวัดน่าน จากนั้น
เส้นทางหมายเลข ๑๑๖๙ ผ่านอำเภอสันติ
สุขระยะทาง ๓๐ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้า
เส้นทางหมายเลข ๑๐๘๑ ระยะทาง ๒๔
กิโลเมตร ถึงทางแยกไปบ้านปางยาง
ด้านขวาระยะทาง ๖ กิโลเมตร เป็นถนน

ลูกจ้างบดอัดใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นจากเชียงใหม่ 4 ชั่วโมง 30 นาที รวมระยะทาง 380 กิโลเมตร

มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันออก

ติดต่อกับตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับตำบลศิลาแลง ตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ทิศใต้

ติดต่อกับตำบลลวน อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน ไหล่เขาเวลาดำเนินในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก ด้านเหนือเป็นหุบเขาของห้วยน้ำกุ่ม โดยไหลไปทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอปัว ด้านทิศใต้เป็นแนวสันเขาของดอยจอมห้าง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลายเพื่อทำการเกษตร ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคาและเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคา - ป่าผาแดง ชั้นลุ่มน้ำ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑A

กลุ่มบ้านเป้าหมายในการดำเนินงาน ของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง

หมู่บ้าน	หย่อมบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	ความสูงของพื้นที่ (เมตร)	ชนเผ่า	ครัวเรือน	ประชากร (คน)	บริบทของพื้นที่
ปางยาง		๑	ภูคา	๗๐๐-๘๐๐	ลีว๊ะ	๕๗	๒๗๙	ข้าวโพด, ข้าวไร่
ผาเวียง		๓	ภูคา		ลีว๊ะ	๓๓	๒๐๓	ข้าวโพด, ข้าวไร่
	น้ำข่วง	๓	ภูคา	๘๐๐	ลีว๊ะ			ข้าวโพด, ข้าวไร่
	ห่าง	๓	ภูคา		ลีว๊ะ	๒๙	๙๖	ข้าวโพด, ข้าวไร่
	ป่าแดด	๓	ภูคา		ลีว๊ะ			ข้าวโพด, ข้าวไร่
ขุนกุ่ม		๒	ภูคา	๘๐๐-๑๐๐๐	ลีว๊ะ	๓๖	๑๐๒	ข้าวโพด, ข้าวไร่
ผาเวียงเก่า		๘	ภูคา		ลีว๊ะ	๓๑	๑๐๑	ข้าวโพด, ข้าวไร่
	น้ำย้อย	๘	ภูคา		ลีว๊ะ	๓๓	๘๔	ข้าวโพด, ข้าวไร่
	ป่าไร่	๘			ลีว๊ะ	๑๕๗	๖๖๒	ข้าวโพด, ข้าวไร่
น้ำตัน		๑๓			ลีว๊ะ	๖๖	๒๐๒	ข้าวโพด, ข้าวไร่

ข้อมูลระดับการพัฒนา ABCD ของหมู่บ้าน กลุ่มบ้านในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง

พื้นที่โครงการฯ	พื้นที่รับผิดชอบกลุ่มบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ระดับพัฒนา
ปางยาง	๑. บ้านปางยาง	๑	ภูคา	ปัว	น่าน	B
ปางยาง	๒. บ้านขุนกุน	๒	ภูคา	ปัว	น่าน	C
ปางยาง	๓. บ้านน้ำขว้าง	๓	ภูคา	ปัว	น่าน	B
ปางยาง	๔. บ้านห่าน	๓	ภูคา	ปัว	น่าน	C
ปางยาง	๕. บ้านน้ำตัน	๑๓	ภูคา	ปัว	น่าน	C
ปางยาง	๖. บ้านป่าไร่	๘	ภูคา	ปัว	น่าน	C
	พื้นที่ t&v					
	ไม่มี					

สภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ และแหล่งน้ำ

สภาพพื้นที่ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน ไหล่เขาเวงตัวในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก ด้านเหนือเป็นหุบเขาของห้วยน้ำกุน โดยไหลไปทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอปัว ด้านทิศใต้เป็นแนวสันเขาของดอยจอมห้าง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลายเพื่อทำการเกษตร ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคาและเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคา - ป่าผาแดง ชั้นลุ่มน้ำ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑A

ลักษณะภูมิอากาศ บ้านปางยางมี ๓ ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนเป็นช่วงสั้นๆ คือเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนแต่อากาศที่บ้านปางยางจะเย็นสบาย อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๕-๒๗ องศาเซลเซียส ต่ำสุด ๑๕ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี ๑๘๒ มิลลิเมตร

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงปางยาง มีแหล่ง ลำห้วยและลำธารที่สำคัญดังนี้ ๑. น้ำคุณ มีต้นกำเนิดมาจากดอยจอมท่าง ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ มีทิศการไหลไปทางทิศตะวันตก ไหลผ่านบ้านขุนคุณ บ้านปางยาง ๒. ห้วยบัว มีต้นกำเนิดมาจากดอยภูคาทางทิศใต้ของพื้นที่มีทิศการไหลไปทางทิศตะวันตกของพื้นที่ และปางยางอยู่ในลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำน่าน ๒ ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำแม่น้ำน่านตอนบน และลุ่มน้ำแม่น้ำน่านส่วนที่ ๒ ตามตาราง

ลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสายหลัก	พื้นที่		ร้อยละ
		ตารางกิโลเมตร	ไร่	
แม่น้ำน่านตอนบน	ลุ่มน้ำน่าน	๓๓.๐๐	๒๐,๖๒๔.๘๗	๗๗.๙๘
แม่น้ำน่านส่วนที่ ๒	ลุ่มน้ำน่าน	๙.๓๒	๕,๘๒๔.๔๖	๒๒.๐๒
รวม		๔๒.๓๒	๒๖,๔๔๙.๓๓	๑๐๐.๐๐

สำหรับน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคเป็นระบบประปาภูเขา แต่มีปัญหาคือน้ำไม่สะอาดเท่าที่ควร สำหรับระบบน้ำเพื่อการเกษตรพบว่ายางขาดถึงพักน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

สภาพเศรษฐกิจ สังคมชุมชน สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชน ร้อยละ ๙๕ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และร้อยละ ๕ ประกอบอาชีพอื่นๆ คือ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ และหาของป่า ทั้งนี้การเพาะปลูกเป็นแบบทำไร่หมุนเวียน โดยปลูกพืชหลัก คือ ข้าวไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการใช้สารกำจัดวัชพืช และปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย ๑๔,๗๗๔ บาท ต่อครัวเรือนต่อปี และมีหนี้สินทุกครัวเรือน (ข้อมูลจากปี ๒๕๔๓)

ปัจจุบันโครงการพัฒนาแบบพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง ได้พัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนโดยการส่งเสริมอาชีพทางเลือกเพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร โดยประกอบด้วย ส่งเสริมการปลูกพืชผักใน และนอกโรงเรือนเพื่อจำหน่ายตลาดชุมชน/ตลาดข้อตกลง และตลาดท้องถิ่น สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตพืชไร่ การทำนาขั้นบันได ส่งเสริมปลูกไม้ผลที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ อาโวคาโด ฝรั่ง สตรอเบอร์รี่ พลับ ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ส่งเสริมปลูกพืชผักทั้งในและนอกโรงเรือน ได้แก่ พริกทองญี่ปุ่น มะเขือเทศโหมส แดงกวาญี่ปุ่นส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์และประมง ได้แก่ สุนัข เป็ด ไก่ ปลา เพื่อสร้างรายได้เสริม และเพื่อใช้บริโภค ในครัวเรือน

หมู่บ้าน	ตำบล	รายได้ต่อครัวเรือน
บ้านปางยาง หมู่ที่ ๑	ภูคา	๑๙,๑๖๖
บ้านขุนคุณ หมู่ที่ ๒	ภูคา	๑๖,๖๖๖
บ้านน้ำวาง หมู่ที่ ๓	ภูคา	๑๘,๗๕๐
บ้านผาเวียง หมู่ที่ ๓	ภูคา	๑๕,๕๐๐
บ้านห่าน หมู่ที่ ๓	ภูคา	๑๔,๐๐๐
บ้านป่าแดด หมู่ที่ ๓	ภูคา	๑๔,๕๐๐
บ้านน้ำย้อย หมู่ที่ ๘	ภูคา	๑๓,๓๐๐
บ้านน้ำตัน หมู่ที่ ๑๓	ภูคา	๑๔,๗๐๐
บ้านป่าไร่ หมู่ที่ ๘	ภูคา	๑๖,๕๐๐
บ้านผาเวียงเก่า หมู่ที่ ๓	ภูคา	๑๖,๐๐๐
รวม		๑๕๙,๐๘๒

สังคมชุมชน สภาพของสังคมและชุมชนในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ปางปางยารงการสาธารณสุข หมู่บ้านปางยารงไม่มีหน่วยงานด้านสาธารณสุขตั้งอยู่ในชุมชนแต่จะไปใช้บริการสถานีอนามัยตำบล ศิลาเพชร ตำบลวรนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน และโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว ตำบลวรนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน ปัจจุบันโครงการพัฒนาแบบพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยารงได้พัฒนางานด้านสังคมและชุมชน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการสนับสนุนการทำแผนชุมชน และการขับเคลื่อนการ นำไปใช้ประโยชน์ ๔ พื้นที่ ๔ ด้านหลัก คือส่งเสริมให้มีการ รวมกลุ่ม ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มปลูกผัก การจัดตั้งกลุ่มและกองทุนเพื่อให้เกษตรกรบริหารจัดการตนเองได้ กลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนาหมู่บ้านสะอาดชุมชนเข้มแข็ง และสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงงานบูรณาการ ในพื้นที่

สิ่งแวดล้อม สภาพสิ่งแวดล้อมพื้นที่บ้านปางยารงอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา มีพื้นที่รวมประมาณ...ไร่ โดยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่านายาวและป่าน้ำสวดประเภทป่าอนุรักษ์ (โซน C) จำแนกออกเป็นพื้นที่อยู่อาศัย จำนวน...ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน...ไร่ และพื้นที่ป่า จำนวน...ไร่ ปัจจุบันโครงการพัฒนาแบบพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยารงได้พัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ดังนี้ สนับสนุนการปลูกป่าชาวบ้าน ได้แก่ ไม้ จันทอง การบูร และไม้ท้องถิ่น สนับสนุนการปลูกหญ้าแฝก สนับสนุนการฟื้นฟูป่าชุมชนและปลูกเสริม สนับสนุนให้มีการจัดทำฝาย จัดกิจกรรมรณรงค์ใช้สารเคมีและลดการเผา สนับสนุนการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และส่งเสริมการจัดทำแผนที่ดินรายแปลงและปรับระบบการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน/หน่วยงาน

โครงสร้างพื้นฐาน

เส้นทางคมนาคม การเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ โดยจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ ระยะทาง ๑๖๙ กิโลเมตร ถึงทางแยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ เพื่อเดินทางสู่จังหวัดน่านระยะทาง ๑๕๐ กิโลเมตร ถึง จังหวัดน่าน การคมนาคม อยู่ห่างจากตัวอำเภอปัวระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร ทางคอนกรีต ๑๐๐ เมตร ๑ ช่วง นอกนั้นเป็น ถนนลูกรัง เป็นหลุมเป็นบ่อ เป็นถนนที่แคบ และมักชำรุดเสียหายมาก ในช่วงฤดูฝน ส่วนถนนเชื่อมระหว่างบ้านขุนภู เป็นถนนดินแดงเข้าถึง ยากมากในช่วงฤดูฝน (เส้นทางจำลองมีลักษณะเป็นถนนดินธรรมดา และถนนดินลูกรังเป็นบางช่วง ในฤดูฝนการสัญจรจะเป็นไปด้วยความ ยากลำบาก พื้นผิวถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ขรุขระ และลาดชัน) บ้านผาเวียง หมู่ที่ ๓ ตำบลภูคา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปัว ๑๖ กม. และอยู่ห่างจากจังหวัดน่าน ๗๒ กม. บ้านป่าไร่ หมู่ที่ ๘ ตำบลภูคา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปัว ๑๙ กม. และอยู่ห่างจากจังหวัดน่าน ๗๙ กม.

การเดินทางจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ถึงโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยารง ใช้เวลาในการเดินทาง ๕ ชั่วโมง ๕๐ นาที (ระยะทาง ๔๐๘ กิโลเมตร)

ถนน การคมนาคมขนส่ง ถนนเข้ามายังบ้านปางยางยังเป็นดินรกร้างสลับกับคอนกรีต ในช่วงฤดูฝนการเดินทางค่อนข้างมีความยากลำบาก และในฤดูแห้งมักเป็นฝุ่นละออง

ไฟฟ้า พื้นที่ดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยางทุกหลังคาเรือนมีไฟฟ้าใช้ แต่จะพบปัญหากระแสไฟฟ้าขัดข้อง เมื่อเกิดฝนฟ้าคะนอง

โทรศัพท์ ด้านการสื่อสาร ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้าน และส่วนมากจะมีโทรศัพท์มือถือใช้เกือบทุกครัวเรือน ทั้งระบบ AIS , True move

ประชากร ในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการฯ ปางยาง

หมู่บ้าน	หย่อมบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	ชนเผ่า	ครัวเรือน	ประชากร(คน)
ปางยาง		๑	ภูคา	ลัวะ	๕๗	๒๗๙
ผาเวียง		๓	ภูคา	ลัวะ	๓๓	๒๐๓
	น้ำข่วง	๓	ภูคา	ลัวะ		
	ห่าง	๓	ภูคา	ลัวะ	๒๙	๙๖
	ป่าแดด	๓	ภูคา	ลัวะ		
ขุนภู		๒	ภูคา	ลัวะ	๓๖	๑๐๒
ผาเวียงเก่า		๘	ภูคา	ลัวะ	๓๑	๑๐๑
	น้ำย้อย	๘	ภูคา	ลัวะ	๓๓	๘๔
	ป่าไร่	๘		ลัวะ	๑๕๗	๖๖๒
น้ำตัน		๑๓		ลัวะ	๖๖	๒๐๒

การศึกษา มีโรงเรียนบ้านปางยางจำนวน ๑ แห่ง สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๒ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ นักเรียนมาจากบ้านปางยางและบ้านขุนภู และมีศูนย์ศึกษาชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศศช.) ๑ แห่ง ที่บ้านขุนภู

นอกจากการเรียนหนังสือแล้วโรงเรียนยังให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำนาขั้นบันไดตามภูมิปัญญาของชาวบ้านร่วมกัน หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้วก็ร่วมกันปลูกพืชผัก โดยให้แปลงดังกล่าวเป็นแปลงสาธิต ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานพาเกษตรกรเข้ามาศึกษาดูงาน

บ้านผาเวียง มีโรงเรียนประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ ๑, ๒) ศึกษาที่โรงเรียนบ้านผาเวียง ประชากรที่อายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ

บ้านไร่ มีโรงเรียนประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ ๑,๒,๓) ศึกษาที่โรงเรียนบ้านป่าไร่ ประชากรที่อายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ

การสาธารณสุข การสาธารณสุข หมู่บ้านปางยางไม่มีหน่วยงานด้านสาธารณสุขตั้งอยู่ในชุมชนแต่จะไปใช้บริการสถานีนามัยตำบลศิลาเพชร ตำบลวรรณคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน และโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว ตำบลวรรณคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัจจุบันมีพื้นที่ทำกินคงเหลือ จำนวน ๒,๓๐๐ ไร่ เฉลี่ย ๒๐ ไร่ ต่อครัวเรือน ใช้ในการปลูกข้าวไร่ ข้าวโพดและทำสวนลิ้นจี่

การถือครองที่ดิน หมู่บ้านปางยางราษฎรมีพื้นที่ถือครองทั้งหมด ๑๓,๑๒๕ ไร่ ซึ่ง

ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ต่อมาชาวบ้านได้คืนพื้นที่ทำกินประมาณร้อยละ ๗๐ ที่ถือครองให้แก่อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ปัจจุบันมีพื้นที่ทำกินคงเหลือจำนวน ๒,๓๐๐ ไร่ เฉลี่ย ๒๔ ไร่ต่อครัวเรือน ใช้ในการปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด สวนลิ้นจี่

แหล่งเงินทุน กองทุน กขคจ, ศูนย์สงเคราะห์ชาวเขา ธนาคารเพื่อการเกษตร

การรวมกลุ่มของเกษตรกร ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มปลูกผัก การจัดตั้งกลุ่มและกองทุนเพื่อให้เกษตรกรบริหารจัดการตนเองได้ กลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนาหมู่บ้านสะอาดชุมชนเข้มแข็ง และสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงงานบูรณาการในพื้นที่

ผลผลิตทางการเกษตร ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผลเช่น อาโวคาโด ฝรั่ง สตรอเบอร์รี่ พลับ

ผู้ปฏิบัติงาน

นายชวลิต สุทธเขตต์

นางสาวเพียงอ อศรีเพชร

นายพิทักษ์ พันอินทา

ผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำน่าน

ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำน่าน

เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางยาง